

6 Οκτωβρίου, 1993

{Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π., ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές}

ΣΤΕΛΙΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5689).

- Αίτηση για παραχώρηση άδειας για προσαγωγή ενώπιον του Εφετείου νέας μαρτυρίας και/ή περαιτέρω αποδεικτικών μέσων εκ μέρους του εφεσείου για να αποδειχθεί ότι αυτός κατά την διάρκεια των ανακρίσεων υπέστη φρικτά βασανιστήρια κατά παράβαση των Συνταγματικών του Δικαιωμάτων — Αρχές που διέπουν τη ρύθμιση του θέματος της ακρόασης νέας μαρτυρίας ή επανακρόασης μαρτυρίας που ακούστηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο — Η εξουσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου για εξέταση του θέματος καθορίζεται στον Περί Δικαστηρίων Νόμο 14/60 άρθρο 25(3) — Μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις παραχωρείται τέτοια άδεια. 5
- Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα Άρθρο 8 — Είναι αντίστοιχο προς το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που κυρώθηκε με τον Κυρωτικό Νόμο αρ. 39 του 1962 — Προνοεί ότι "ουδείς υποβάλλεται εις βασανιστήρια ή εις απάνθρωπον ή ταπεινωτικήν τιμωρίαν ή μεταχείρισιν". 10
- Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα Άρθρο 53 — Δικαίωμα μείωσης ή αναστολής της ποινής από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με τη συγκατάθεση του Γενικού Εισαγγελέα. 15
- Ποινική Δικονομία — Δικαίωμα έφεσης κατόπιν ομολογίας ενοχής κατηγορουμένου — Ρυθμίζεται από τον Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμο Κεφ. 155, Άρθρο 135. 20
- Δικαιοδοσία των Δικαστηρίων — Προεκτείνεται μέχρι τα σύνορα που καθορίζονται από το Σύνταγμα και τους Νόμους. 25
- Ερευνητική Επιτροπή — Ορίστηκε με το περί Ερευνητικής Επιτροπής (Αστυνομία) Διάταγμα του 1993, για διεξαγωγή πλήρους έρευνας μεθόδων που χρησιμοποιούνται από αστυνομικά όργανα κατά τη διάρκεια σύλληψης, κράτησης και ανάκρισης υπόπτων με ιδιαίτερη έμφαση σε παράπονα βασανισμού ή κακομεταχείρισης.

Ποινή — Επιμέτρηση — Μετριαστικοί και επιβαρυντικοί παράγοντες — Σχεδιασμός του αδικήματος — Εξετάζεται σε συνάρτηση με την επιτυχία του σκοπού της επιχείρησης.

5

Ο εφεσείων και ο πρώην συγκατηγορούμενος του βρέθηκαν ένοχοι με δική τους παραδοχή στα πιο κάτω αδικήματα.

1. Ένοπλη ληστεία κατά παράβαση των άρθρων 282, 283 και 20 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154.

10

2. Κατοχή περιστρόφου άνευ αδείας του Υπουργικού Συμβουλίου κατά παράβαση του άρθρου 4(1)(2)(β) του Περί Πυροβόλων Όπλων Νόμου 1974 (38/74) όπως τροποποιήθηκε.

3. Μεταφορά περιστρόφου άνευ αδείας του Υπουργικού Συμβουλίου κατά παράβαση του άρθρου 4(1)(2)(α) του νόμου 38/74.

15

4. Κατοχή εκρηκτικών υλών άνευ αδείας του Επιθεωρητού Εκρηκτικών Υλών κατά παράβαση των άρθρων 4(4)(δ), 5(α) του Περί Εκρηκτικών Υλών Νόμου Κεφ. 54, όπως τροποποιήθηκε, και του άρθρου 20 του Κεφ. 154.

Και στους δύο συγκατηγορουμένους επιβλήθηκαν οι ίδιες συντρέχουσες ποινές φυλάκισης οι οποίες ήταν οι ακόλουθες:

20

Φυλάκιση 8 χρόνων στην πρώτη κατηγορία

Φυλάκιση 4 χρόνων στην τρίτη κατηγορία

Φυλάκιση 2 χρόνων στην τέταρτη κατηγορία.

Στην επιμέτρηση της ποινής λήφθηκαν υπόψη τρεις παρόμοιες υποθέσεις για τον εφεσείοντα και μία για τον συγκατηγορούμενο του.

25

Τα περιστατικά της υπόθεσης ήταν τα ακόλουθα: Την 28/7/1992 οι κατηγορούμενοι μπήκαν σε υποκατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας στην περιοχή Αμαθούντας στη Λεμεσό και υπό την απειλή όπλου υποχρέωσαν την υπεύθυνη του καταστήματος να τους παραδώσει απ' το χρηματοκιβώτιο ΛΚ28.000 περίπου σε κυπριακά και ξένα χαρτονομίσματα. Οι κατηγορούμενοι ήταν μεταμφιεσμένοι με μαύρες κελαιτίδες και είχαν καλυμμένο το πρόσωπό τους με κουκούλες. Μετά την ληστεία αναχώρησαν με κλοπιμαίο αυτοκίνητο το οποίο βρέθηκε εγκαταλελειμμένο. Το προϊόν της ληστείας βρέθηκε σε χαρτοσακούλα στην κούπη ποταμού κοντά στο χωριό Πύργος, όπως επίσης και τα δύο όπλα - το ένα ήταν ομοίωμα όπλου - οι κουκούλες, τα γάντια και οι κελαιτίδες. Από την εξέταση ενός πανταλονιού διαπιστώθηκε η ταυτότητα του εφεσείοντα σαν του προσώπου που το είχε πάρει σε συγκεκριμένο καθαριστήριο.

35

Ο εφεσείων έδωσε θεληματική κατάθεση ως προς τον τρόπο διάπραξης της ληστείας και κατονόμασε τον συνένοχό του. Επίσης συνεργάσθηκε με την Αστυνομία για αποκάλυψη ωρισμένων αντικειμένων τα οποία δεν είχαν ανευρεθεί.

5

Ο εφεσείων εβαρύνετο με 6 προηγούμενες καταδίκες. Ήταν ηλικίας 29 χρόνων, οικοδόμος με ένα παιδί ηλικίας 2 χρόνων. Η σύζυγός του είναι πνευματικά καθυστερημένη και ο ίδιος είναι παιδί διαλυμένης και προβληματικής οικογένειας με αντικοινωνική συμπεριφορά από πολύ νεαρή ηλικία. Όπως ο ίδιος ανέφερε δεν συμπλήρωσε τη στρατιωτική του θητεία "για τον λόγο ότι κρίθηκε σαν βαριά ψυχосωματική προσωπικότητα".

10

Το Κακοουργιοδικείο καθόρισε τους παράγοντες που σύμφωνα με τη νομολογία θεωρούνται μετριαστικοί ή επιβαρυντικοί της ποινής τονίζοντας ότι θα έδιδε την αρμόζουσα βαρύτητα σ' αυτούς που ίσχυαν στην περίπτωση του εφεσείοντα.

15

Η παρούσα έφεση στρέφεται εναντίον των ποινών σαν έκδηλα υπερβολικών εν όψει των περιστατικών της υπόθεσης και των προσωπικών συνθηκών του εφεσείοντα και επίσης ότι δεν δόθηκε η δέουσα βαρύτητα από το Κακοουργιοδικείο στους μετριαστικούς παράγοντες.

20

Στη συνέχεια διορίστηκαν οι παρόντες δικηγόροι και καταχωρήθηκαν οι πιο κάτω επιτροσόφτοι λόγοι έφεσης:

1(α) Η ποινή είναι έκδηλα υπερβολική εν όψει της φρικτής κατοποίησης του εφεσείοντα από τα αστυνομικά όργανα του Αστυνομικού Σταθμού Λεμεσού κατά το ανακριτικό στάδιο.

25

(β) Σημειώθηκε άμεση παραβίαση βασικών Συνταγματικών επιταγών και καταστρατήγηση βασικών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

(γ) Επιβάλλεται υπό τις συνθήκες μείωση της επιβληθείσας ποινής με βάση τις γενικές καθιερωμένες Αρχές του Δικαίου, της Νομολογίας του Ανθρωπισμού (HUMANISMUS) και της Ορθής Απνομής της Δικαιοσύνης.

30

2. Παραβιάσθηκε η Αρχή της Εξατομίκευσης της ποινής με την επιβολή των ίδιων ποινών και στους δύο συνενόχους από τους οποίους μόνο ο εφεσείων είχε χαρακτηριστεί ως βαρεία ψυχοπαθητική προσωπικότητα.

35

Ο εφεσείων καταχώρησε την παρούσα αίτηση για άδεια προσαγωγής νέας μαρτυρίας για να αποδείξει ότι υπέστη φρικτούς βασανισμούς κατά την κράτησή του κατά παράβαση των Συνταγματικών του Δικαιωμάτων που προνοούνται στο Σύνταγμα και στις Διεθνείς Συμβάσεις. Τα βασανιστήρια τα οποία ο εφεσείων ισχυρίστηκε ότι υπέστη εκτίθενται σε ένορκη δήλωση στην οποία επισυνάφθηκε κατάθεση που λήφθηκε στις Κεντρικές Φυλακές μετά από

40

διαβεβαιώσεις που του δόθηκαν ότι δεν είχε τίποτα να φοβηθεί.

5 Η Κατηγορούσα Αρχή έφερε ένσταση και ισχυρίστηκε ότι η μαρτυρία που επιδιώκεται να προσκομιστεί προϋπήρχε της ημέρας ακροάσεως της υπόθεσης και ήταν αντίθετη με τα εκτεθέντα γεγονότα στα πρακτικά της υπόθεσης και επίσης ότι οι δικηγόροι του εφεσείοντα δεν ήγειραν ένσταση όταν τέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου οι θεληματικές καταθέσεις.

10 Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση και αποφάνθηκε ότι:

Υπό Λοΐζου Π., συμφωνούντος και του Χρυσοστομή Δ.:

15 1. Η αρχή ότι η νομοθετική διάταξη του άρθρου 25(3) του περί Δικαστηρίων Νόμου ουδέποτε έχει σκοπό να απαλλάξει τον κατηγορούμενο από το καθήκον να θέσει ενώπιον του Δικαστηρίου όλη τη διαθέσιμη σχετική μαρτυρία υποστηρίζεται και επιβεβαιώνεται από σειρά δικαστικών αποφάσεων.

20 2. Η μόνη περίπτωση που θα μπορούσε ο εφεσείων να καταχωρήσει έφεση με βάση το άρθρο 135 του Κεφ. 154 είναι όταν τα πραγματικά γεγονότα στο κατηγορητήριο δεν αποκαλύπτουν ποινικό αδίκημα. Αυτό όμως δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση και το Εφετείο δεν μπορεί να ακούσει μαρτυρία η οποία σκοπό έχει να ανατρέψει την παραδοχή του εφεσείοντα.

3. Η ισχυριζόμενη μαρτυρία προϋπήρχε της καταδίκης και ο δικηγόρος του εφεσείοντα ήταν ενήμερος περί τούτου.

25 4. Η νομική σημασία της αρχής ότι "ουδείς υποβάλλεται εις βασανιστήρια ή εις απάνθρωπον ή ταπεινωτικήν τιμωρίαν ή μεταχειρισιν", όπως κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν μπορεί να αγνοηθεί και να ληφθεί μόνο υπόψη σαν ελαφρυντικό στοιχείο στην επιμέτρηση της ποινής.

30 5. Το θέμα μπορούσε να εγερθεί ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής η οποία προβαίνει σε πλήρη έρευνα σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται από αστυνομικά όργανα κατά τη διάρκεια σύλληψης, κράτησης και ανάκρισης προσώπων. Περιπλέον θα μπορούσε να τύχει έρευνας και μελέτης για τους σκοπούς του άρθρου 53 του Συντάγματος.

35

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η αίτηση απορρίπτεται.

Υπό Αρτεμίδα Δ.:

1. Το αίτημα του εφεσείοντα δεν αφορά την προσαγωγή νέας μαρτυρίας για να προσθέσει ωρισμένα αποδεικτικά στοιχεία ή γεγονότα σε αυτά που ήδη εκτέθηκαν ενώπιον του Κακούργιοδικείου

αλλά για να επιτύχει πλήρη ανατροπή αυτών που ο ίδιος παρουσίασε ενώπιον του Κακουργιοδικείου. Εκείνο που επιδιώκει είναι να του επιτραπεί να ισχυριστεί ότι η παραδοχή του ήταν προϊόν κακοποίησης του με αποτέλεσμα την αναίρεση - σε περίπτωση που η αίτησή του γινόταν αποδεκτή - όλων των σοβαρών ελαφρυντικών στοιχείων που πρόβαλε στο Κακουργιοδικείο, και που λήφθηκαν υπόψη για την επιβολή μειωμένης ποινής. 5

2. Η δικαιοδοσία των Δικαστηρίων προεκτείνεται μέχρι τα σύνορα που καθορίζονται από το Σύνταγμα και τους Νόμους και πέρα από αυτά μετατρέπεται σε σεβασμό των ορίων δικαιοδοσίας της Νομοθετικής και της Εκτελεστικής εξουσίας η δε προσπάθεια εμπέδωσης μιάς ευνομούμενης πολιτείας ενδυναμώνεται με την διαφύλαξη της δικαιοδοσίας και των τριών φορέων εξουσίας της πολιτείας. 10

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Μιχαήλ & Άλλος ν. Δημοκρατίας (1990) 2 Α.Α.Δ. 232·

R v. Gould & Others [1983] 5 Cr. App. R. (S) 72·

R v. Large [1981] 3 Cr. App. R. (S) 80·

R v. Lacey [1990] 12 Cr. App. R. (S) 7·

R v. Stanford [1988] 10 Cr. App. R. (S) 22·

R v. Clarkson [1990] 12 Cr. App. R. (S) 79·

R v. Reed [1988] 10 Cr. App. R. (S) 243·

R v. Ferlon & Harpur [1985] 7 Cr. App. R. (S) 175·

R v. Oules [1986] 8 Cr. App. R. (S) 124·

R v. Macdonald [1988] 10 Cr. App. R. (S) 40·

R v. Stone [1990] 12 Cr. App. R. (S) 25·

Petri v. The Police (1968) 2 CLR 40·

Pourikkos v. Fevzi (No2) (1962) CLR 283·

Kolias v. The Police (1963) 1 CLR 52·

Semathiakos v. The Police (1961) CLR 64·

Chrysafis v. The Police (1968) 2 CLR 151·

Αίτηση.

5 Αίτηση από τον Στέλιο Ξενοφώντος Νεοφύτου όπως του επιτραπεί να προσάξει στο Ανώτατο Δικαστήριο νέα μαρτυρία και/ή περαιτέρω αποδεικτικά μέσα για να αποδείξει ότι κατά τη διάρκεια των ανακρίσεων υπέστη φρικτών και βάνουσιων βασανισμών κατά παράβαση των Συνταγματικών του δικαιωμάτων.

Ε. Ενσταθίου με Κ. Καμένο, για τον εφεσείοντα.

10 *Α. Μ. Αγγελίδης, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, για τους εφεσίβλητους.*

Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Αυτή είναι η ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου. Ο Δικαστής Αρτεμίδης θα προσθέσει λίγα λόγια.

15 Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Ο εφεσείων όπως και ο πρώην συγκατηγορούμενός του βρέθηκαν ένοχοι από το Μόνιμο Κακουργιοδικείο που συνεδρίαζε στη Λεμεσό με τη δική τους παραδοχή στα πιο κάτω αδικήματα:

20 (1) "Ένοπλη ληστεία κατά παράβαση των άρθρων 282, 283 και 20 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154" (η 1η κατηγορία).

25 (2) "Κατοχή περιστρόφου άνευ αδείας του Υπουργικού Συμβουλίου κατά παράβαση του άρθρου 4(1)(2)(β) του Περί Πυροβόλων Όπλων Νόμου 1974 (38/74), όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 27/78 και του άρθρου 20 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154" (η 2η κατηγορία).

(3) "Μεταφορά περιστρόφου άνευ αδείας του Υπουργικού Συμβουλίου κατά παράβαση του άρθρου 4(1)(2)(α)" του πιο πάνω Νόμου 38/74 (η 3η κατηγορία).

30 (4) "Κατοχή εκρηκτικών υλών άνευ αδείας του Επιθεωρητού Εκρηκτικών Υλών κατά παράβαση των αρ-

θρων 4(4)(δ), 5(α) του Περί Εκρηκτικών Υλών Νόμου Κεφ. 54, όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 27/78 και του άρθρου 20 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154" (η 4η κατηγορία).

Σύμφωνα με τις λεπτομέρειες του ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στην 1η κατηγορία, οι κατηγορούμενοι "την 28.7.1992 στην περιοχή Αμαθούνας, της Επαρχίας Λεμεσού, ενώ ήταν οπλισμένοι με επιθετικό όπλο, δηλαδή με περίστροφο, έκλεψαν κυπριακά και ξένα χαρτονομίσματα διαφόρων χωρών, όλα συνολικής αξίας £28,517.46 σεντ, περιουσία της Rose Marie Κρασίδου, υπό την ιδιότητά της σαν υπεύθυνης του καταστήματος αρ. 2, της Λαϊκής Τράπεζας Λτδ, και, κατά ή αμέσως προ του χρόνου της κλοπής απείλησαν να χρησιμοποιήσουν πραγματική βία κατά των Rose Marie Κρασίδου και Έλενας Πελενδρίτου από τη Λεμεσό με σκοπό να αποκτήσουν το κλαπέν χρηματικό ποσό".

Το περίστροφο, αντικείμενο των κατηγοριών 2 και 3, ήταν "μάρκας `COLT' με αριθμό H398566, διαμετρήματος 38" S.P., Αμερικάνικης κατασκευής". Οι εκρηκτικές ύλες, αντικείμενο της 4ης κατηγορίας, αποτελούντο από "6 πλήρη φυσίγγια διαμετρήματος 38" S.P."

Στόχος της ληστείας ήταν το υποκατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας με το όνομα "Αμαθούς 2" στη Λεωφόρο Αμαθούνας στη Λεμεσό στο οποίο απασχολούνται 2 υπάλληλοι· η Rose Marie Κρασίδου και η Έλενα Πελενδρίτου. Γύρω στις 8.45 π.μ., της ημέρας αυτής, στο πιο πάνω υποκατάστημα, βρίσκετο μόνο ένας πελάτης. Ακριβώς εκείνη την ώρα, δύο πρόσωπα "ενδεδυμένα με μαύρες κελαπίδες και με κουνούλες στην κεφαλή τους, μπήκαν στο υποκατάστημα από την κύρια είσοδο του". Φορούσαν γυαλιά του ήλιου και είχαν γάντια στα χέρια τους. Ο καθένας από τους δύο κρατούσε από ένα πιστόλι ή περίστροφο. Υπό την απειλή του όπλου ο ένας από τους δύο έδωξε τον Γάλλο τουρίστα· και αμέσως μετά και οι δύο έστρεψαν τα όπλα τους προς το μέρος των δύο υπαλλή-

λων και τους είπαν "the money quickly - τα λεφτά". Στη συνέχεια, ο ένας από αυτούς, υπό την απειλή του όπλου υποχρέωσε την υπεύθυνη του υποκαταστήματος, Rose Marie Κρασίδου - να ανοίξει το χρηματοκιβώτιο και να βάλει σε μια χαρτοσακούλα, που είχε στα χέρια του, όλο το περιεχόμενό του, το οποίο αποτελείτο από περίπου £28,000 σε κυπριακά και ξένα χαρτονομίσματα.

Μέσα στον πανικό που είχε δημιουργηθεί, η άλλη υπάλληλος - η Πελενδρίτου - άρχισε να φωνάζει. Ταυτόχρονα, όμως κατόρθωσε να πιάσει με το χέρι της το κουμπί του συστήματος ασφάλειας και συναγερμού που συνδέει τις τράπεζες με την Αστυνομία με αποτέλεσμα να σπεύσουν αμέσως προς το υποκατάστημα τα περιπολικά της Αστυνομίας.

Μετά που είχαν περισυλλέξει τη λεία τους, αναχώρησαν με κλοπιμαίο αυτοκίνητο. Ήταν ένα BMW το οποίο είχαν κλέψει το προηγούμενο βράδυ από χώρο όπου σταθμεύουν αυτοκίνητα. Το αυτοκίνητο βρέθηκε λίγες ώρες αργότερα πλησίον της αερογέφυρας Μονής, κοντά σε συστάδα από ακακίες.

Την ίδια μέρα - 28 Ιουλίου 1992 - και μετά από σχετική πληροφορία η Αστυνομία ανέκάλυψε σε συγκεκριμένο χώρο - μέσα στην κοίτη ποταμού - πλησίον του χωριού Πύργος και στο μέρος που ανέφερε η πληροφορία, τη χαρτοσακούλα μέσα στην οποία βρέθηκε το προϊόν της ληστείας. Βρέθηκαν και άλλα αντικείμενα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στη ληστεία - τα γάντια, οι κουκούλες, οι κελαπίδες και τα 2 όπλα. Το ένα ήταν πραγματικό περιστροφικό και το άλλο ομοίωμα πιστολιού, το οποίο μόνο με εξέταση ειδικών μπορούσε να αναγνωριστεί γιατί έδινε την εντύπωση πραγματικού πιστολιού.

Από αξιολόγηση και εξέταση των τεκμηρίων και συγκεκριμένα ενός παντελονιού, βρέθηκε το όνομα του εφεσεϊόντα και εκείνο της μητέρας του σαν του προσώπου που το είχε πάρει σε συγκεκριμένο καθαριστήριο. Όταν συνελήφθηκε αρνήθηκε οποιαδήποτε συμμετοχή. Στη συνέχεια,

όμως έδωσε θεληματική κατάθεση στην οποία έδωσε λεπτομέρειες για τον τρόπο διάπραξης της ληστείας και κατονόμασε και τον πρώην συγκατηγορούμενο ως τον συνένοχό του, ο οποίος και συνελήφθη. Αρχικά αρνήθηκε οποιαδήποτε συμμετοχή. Στη συνέχεια έδωσε θεληματική κατάθεση στην οποία έδωσε λεπτομέρειες του τρόπου διάπραξης της ληστείας. Μετά τη θεληματική κατάθεσή τους, συνεργάστηκαν με την Αστυνομία και τον οδήγησαν σε ορισμένους τόπους όπου αποκάλυψαν ορισμένα αντικείμενα τα οποία δεν είχαν ανευρεθεί από την Αστυνομία. 5 10

Το περίστροφο εξετάστηκε από ειδικό ο οποίος αποφάνθηκε ότι βρίσκεται σε χρησιμοποιήσιμη κατάσταση αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις χρειάζεται επανεπιλημμένη προσπάθεια για να πυροβολήσει ένα φυσίγγι. Από τα 6 πλήρη φυσίγγια, μόνο τα 3 ήταν σε καλή και χρησιμοποιήσιμη κατάσταση. Περαιτέρω ο έλεγχος του περιστρόφου απέδειξε ότι το περίστροφο δεν είχε οποιοδήποτε προηγούμενο. Σύμφωνα με τις καταθέσεις τους οι κατηγορούμενοι πήραν από £200 από το κλαπέν ποσό. Ωστόσο φαίνεται ότι κάποιος από αυτούς θα πήρε περισσότερα γιατί έλειπαν ακόμα £197. 15 20

Ο εφεσείων βαρύνεται με 6 προηγούμενες καταδικές για τα αδικήματα διάρρηξης και κλοπής, εξασφάλισης διαβατηρίου με ψευδείς παραστάσεις, κλοπής υπό υπαλήλου, κατοχής ελεγχόμενου φαρμάκου, καπνίσματος ρητίνης κάνναβης και κλεπταποδοχής, οι οποίες καλύπτουν την περίοδο 18 Νοεμβρίου 1982 - 4 Αυγούστου 1990 και στις οποίες καταδικάστηκε σε διάφορες ποινές φυλάκισης και σε χρηματικές ποινές. Η μεγαλύτερη ποινή φυλάκισης ήταν 9 μήνες. 25 30

Ενώπιον του Κακούργιοδικείου τέθηκε έκθεση του Γραφείου Ενημερίας. Σύμφωνα με αυτή, ο εφεσείων είναι ηλικίας 29 ετών, είναι οικοδόμος στο επάγγελμα και παντρεμένος με ένα παιδί ηλικίας 2 χρόνων το οποίο διαμένει με τη μητέρα του εφεσειόντα στη Λεμεσό, γιατί η γυναίκα του όπως η μητέρα του αναφέρει, δεν είναι ικανή να 35

5 την φροντίζει. Τον περισσότερο καιρό αυτή μένει με τη μητέρα του στη Λεμεσό, η σύζυγός του μένει με τους γονείς της. Ο εφεσείων την επισκέπτεται σποραδικά. Είναι παιδί διαλυμένης και προβληματικής οικογένειας. Άρχισε από πολύ νεαρή ηλικία να παρουσιάζει αντικοινωνική συμπεριφορά. Απολύθηκε από το στρατό χωρίς να υπηρετήσει "λόγω του ότι κρίθηκε σαν βαριά ψυχοσωματική προσωπικότητα" όπως ο ίδιος ανέφερε.

10 Το 1990 παντρεύτηκε με τη σύζυγό του, η οποία φαίνεται να είναι πνευματικά καθυστερημένη.

15 Με αίτηση της υπεράσπισης ο εφεσείων και ο πρώην συγκατηγορούμενός του εξετάστηκαν από ψυχίατρο για να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι χρήστες ναρκωτικών και εάν είναι, κατά πόσο χρειάζονται θεραπεία. Σύμφωνα με το ιατρικό πιστοποιητικό του ειδικού νευροψυχιάτρου Γ. Καραβία "από το ιστορικό που έδωσε ο ίδιος ο κατηγορούμενος 1 ανέφερε ότι έκανε στο παρελθόν περιστασιακή χρήση ναρκωτικών ουσιών, χασίς, αμφεταμινών, μαριχουάνας, LSD". Ήταν η γνώμη του ιατρού Καραβία "ότι δεν διαπιστώθηκαν συμπτώματα συνδρόμου στέρησης σε εξαρτησιογόνες ουσίες" και ότι ο εφεσείων δεν είναι άτομο εξαρτημένο σε ναρκωτικά και επομένως δεν χρειάζεται θεραπεία σε ειδικό κέντρο απεξάρτησης.

25 Στην επιμέτρηση της ποινής λήφθηκε υπόψη μετά από σχετική συγκατάθεση της Κατηγορούσας Αρχής οι κάτω υποθέσεις στις οποίες ο εφεσείων και ο πρώην συγκατηγορούμενος του παραδέχθηκαν ενοχή:

Ο εφεσείων:

30 (α) Ποινική υπόθεση 7388/91 του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού. Αφορά σε κλοπή δενδροκοπτικής μηχανής αξίας £250 η οποία έχει ανευρεθεί.

(β) Ποινική υπόθεση 497/92 του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού. Αφορά σε κλεπταποδοχή χρυσαφικών αξίας £80 τα οποία έχουν ανευρεθεί.

Και οι δύο κατηγορούμενοι:

(α) Ποινικός φάκελος 589/92 Λεμεσού. Αφορά σε διάρρηξη γραφείου και κλοπής χρηματικού ποσού £100 και των κλειδιών του αυτοκινήτου αξίας £2 το οποίο χρησιμοποιήθηκε στη ληστεία. 5

Ο ευπαιδευτος συνήγορος του εφεσείοντα στην αγόρευσή του για μετριασμό της ποινής έδωσε την κύρια έμφαση στους πιο κάτω παράγοντες:

(1) Στις προσωπικές και οικογενειακές περιστάσεις του εφεσείοντα όπως φαίνονται στην έκθεση του Γραφείου Ενημερίας. 10

(2) Στην παραδοχή του ενώπιον του Δικαστηρίου.

(3) Στην άμεση ομολογία της πράξης του στις Αστυνομικές αρχές σε στάδιο όπου είχαν ελάχιστα στοιχεία για το αδίκημα.

(4) Στη συνεργασία του με τις Αστυνομικές Αρχές για την περαιτέρω διαλεύκανση του αδικήματος περιλαμβανομένης και της πληροφορίας για τη συμμετοχή του πρώην συγκατηγορουμένου του. 15

(5) Στο ότι ο σχεδιασμός ήταν ερασιτεχνικός και επιφανειακός. 20

(6) Στο ότι χρησιμοποιήθηκε ομοίωμα πιστολιού και στο ότι το πραγματικό όπλο χρειάζεται επανειλημμένες προσπάθειες για να πυροβολήσει.

(7) Στο ότι 3 από τα 6 φυσίγγια δεν ήταν σε χρησιμοποιήσιμη κατάσταση. 25

Περαιτέρω ο ευπαιδευτος δικηγόρος του αναφέρθηκε στην υπόθεση *Μιχαήλ και Χ"Μάρκου ν. Δημοκρατίας* (1990) 2 Α.Α.Δ. 232 στις οποίες επιβλήθηκε ποινή 7 ετών

5 φυλάκισης στον Χ"Μάρκου και 6 ετών στον Μιχαήλ για το αδίκημα της ένοπλης ληστείας· και αφού τόνισε ότι τα περιστατικά της υπόθεσης εκείνης ήταν πιο σοβαρά γιατί ανάμεσα σε άλλα υπήρχε περισσότερος σχεδιασμός, εισηγήθηκε πως στην επιμέτρηση της ποινής το Δικαστήριο πρέπει να έχει υπόψη του το εύρος των ποινών που επιβάλλονται σε άλλες υποθέσεις για να εξασφαλίζεται και το ανθρώπινο δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης.

10 Σύμφωνα με τη νομολογία, όπως ορθά ανέφερε και το Κακουργιοδικείο, οι πιο κάτω παράγοντες αποτελούν μετριστικούς της ποινής παράγοντες:

(1) η παραδοχή της ενοχής,

(2) ομολογίας και συνεργασίας με την Αστυνομία,

(3) το νεαρό της ηλικίας,

15

(4) το λευκό μητρώο,

(5) το γεγονός ότι ο εφεσείων δεν συνοδεύετο από άλλο πρόσωπο κατά τη διάπραξη του αδικήματος,

20

(6) το γεγονός ότι δεν είχε τραυματίες,

(7) γενικά οι προσωπικές και οικογενειακές περιστάσεις του εφεσείοντα.

(βλέπε *R. v. Gould and Others* [1983] 5 Cr. App. R. (S) 72, *R. v. Large* [1981] 3 Cr. App. R. (S) 80, *R. v. Lacey* [1990] 12 Cr. App. R. (S) 7, *R. v. Stanford* [1988] 10 Cr. App. R. (S) 22, *R. v. Clarkson* [1990] 12 Cr. App. R. (S) 79).

25

Περαιτέρω τα πιο κάτω αποτελούν επιβαρυντικούς παράγοντες:

30 (1) το γεγονός ότι είχε χρησιμοποιηθεί πραγματικό παρά ψεύτικο όπλο,

(2) το γεγονός ότι το όπλο είχε εκτυρσοκροτήσει,

(3) το γεγονός ότι είχε χρησιμοποιηθεί βία,

(4) το γεγονός ότι η ληστεία διαπράχθηκε από αριθμό ατόμων,

(5) το γεγονός ότι είχε γίνει προσεκτική αναγνώριση και σχεδιασμός,

(6) το γεγονός ότι οι δράστες διέπραξαν πέραν του ενός αδικήματος.

5

(βλέπε *R. v. Gould* πιο πάνω, *R. v. Reed* [1988] 10 Cr. App. R. (S) 243, *R. v. Ferlon and Harpur* (1985) 7 Cr. App. R. (S) 175).

10

Στην υπόθεση *R. v. Oules* [1986] 8 Cr. App. R. (S) 124 επικυρώθηκε ποινή φυλάκισης 15 ετών παρά την παραδοχή και συνεργασία των κατηγορουμένων με την Αστυνομία.

15

Στην υπόθεση *R. v. Macdonald* [1988] 10 Cr. App. R. (S) 40 όπου το ποσό της κλοπής ήταν £3,900, ποινή 12 ετών μειώθηκε στα 10 έτη λόγω της παραδοχής.

Στην *R. v. Stone* [1990] 12 Cr. App. R. (S) 25 όπου το ποσό της κλοπής ήταν £20,000, ποινή φυλάκισης 13 ετών μειώθηκε στα 10 έτη λόγω της παραδοχής και ηλικίας των κατηγορουμένων.

20

Στην υπόθεση *R. v. Ferlon* πιο πάνω, τονίστηκε ότι τα παραρτήματα τραπεζών έχουν περισσότερη ανάγκη προστασίας από το Δικαστήριο παρά οι τράπεζες που βρίσκονται σε κύριους δρόμους και επικυρώθηκε ποινή 14 ετών αφού τονίστηκε ότι η ποινή αντικατοπτρίζει σωστά και πλήρως την παραδοχή ενοχής που ήταν το μόνο ελαφρυντικό.

25

5 Σημειώνουμε ότι στην Αγγλία οι ένοπλες ληστείες αποτελούν συχνό φαινόμενο και επομένως εκεί υπάρχει πιο επιτακτική ανάγκη για επιβολή αυστηρών ποινών. Στην παρούσα υπόθεση η ποινή θα προσαρμοστεί με βάση τα δικά μας δεδομένα.

10 Οι παράγοντες (1) - (4) και (6) που σχετίζονται με τον εφεσείοντα αποτελούν, σύμφωνα με τη νομολογία, μετριαστικούς της ποινής παράγοντες και το Κακουργιοδικείο τόνισε ότι θα τους έδιδε τη βαρύτητα που τους αρμόζει μέσα στα πλαίσια που προδιαγράφονται από τη νομολογία.

15 Σχετικά με τον παράγοντα 5 - σχεδιασμός - το Κακουργιοδικείο δεν συμφώνησε με τη σχετική εισήγηση του ευπαίδευτου συνηγόρου του εφεσείοντα. Ο παράγοντας αυτός εξετάζεται σε συνάρτηση με την επιτυχία του σκοπού της επιχείρησης, ο οποίος στην κρινόμενη υπόθεση επέτυχε πλήρως. Η υπόθεση διαλευκάνθηκε όχι λόγω της έλλειψης σχεδιασμού αλλά λόγω μιας μικρολεπτομέρειας που αναφέρεται στην ύπαρξη μιας απόδειξης στεγνοκαθαριστηρίου στο παντελόνι του εφεσείοντα που χρησιμοποιήθηκε στη διάπραξη της ληστείας. Επομένως είναι η
20 διαπίστωσή μας ότι ο σχεδιασμός ήταν κάθε άλλο παρά επιπόλαιος και ερασιτεχνικός.

25 Το Κακουργιοδικείο αφού έλαβε υπόψη όλα τα πιο πάνω και αφού στάθμισε κάθε σχετικό με την επιμέτρηση της ποινής παράγοντα, κατάληξε στο συμπέρασμα ότι οι αρμόζουσες υπό τις περιστάσεις ποινές ήταν οι πιο κάτω, τις οποίες και επέβαλε στους κατηγορούμενους:

1ος κατηγορούμενος: 1η κατηγορία - φυλάκιση 8 ετών

30 3η κατηγορία - φυλάκιση 4 ετών

4η κατηγορία - φυλάκιση 2 ετών

Όλες οι ποινές να συντρέχουν.

2ος κατηγορούμενος: 1η κατηγορία - φυλάκιση 8 ετών

3η κατηγορία - φυλάκιση 4 ετών

4η κατηγορία - φυλάκιση 2 ετών

Όλες οι ποινές να συντρέχουν.

5

Δεν επέβαλε ποινή πάνω στη 2η κατηγορία επειδή τα γεγονότα της περιλαμβάνονταν στην 3η κατηγορία.

Στην επιμέτρηση της ποινής λήφθηκαν υπόψη και οι πιο πάνω υποθέσεις.

Ο εφεσείων διά του δικηγόρου του καταχώρησε έφεση εναντίον της ποινής και οι λόγοι εφέσεως ήταν ότι οι ποινές ήταν έκδηλα υπερβολικές λαμβάνοντας υπόψη τα περιστατικά της υποθέσεως και τις προσωπικές συνθήκες του εφεσείοντα και ότι το Κακουργιοδικείο δεν έδωσε τη δέουσα βαρύτητα και/ή αγνόησε λόγους που αναφέρθησαν για μετριασμό της ποινής ενώ έδωσε αδικαιολόγητη βαρύτητα σε στοιχεία τα οποία εθεώρησε επιβαρυντικά και/ή τα οποία δεν έπρεπε να λάβει υπόψη.

10

15

Στη συνέχεια διορίστηκαν οι παρόντες δικηγόροι και καταχωρίστηκαν στις 7 Σεπτεμβρίου 1993 οι πιο κάτω επιπρόσθετοι λόγοι:

20

1(α) Η επιβληθείσα υπό του σεβαστού Πρωτοδίκου Δικαστηρίου ποινή της οκταετούς φυλακίσεως είναι έκδηλα υπερβολική εν όψει του γεγονότος ότι ο εφεσείων κατά το ανακριτικόν στάδιον έγινε αντικείμενος φρικτής κακοποίησης εκ μέρους των υπευθύνων και εντεταλμένων αστυνομικών οργάνων του Αστυνομικού Σταθμού Λεμεσού. Συγκεκριμένα επί του εφεσείοντος ησκήθησαν σωματική και ψυχολογική βία διάφορες μορφές βασανιστηρίων, ψυχικές πιέσεις, υποσχέσεις και εκβιασμοί εκ μέρους των εξεταστών της υποθέσεως και άλλων Αστυνομικών Οργάνων της Αστυνομίας Λεμεσού.

25

30

(β) Αι ως άνω πράξεις και/ή ενέργειες συνιστούν άμεση παραβίαση βασικών Συνταγματικών επιταγών και δη του μέρους ΙΙ του Συντάγματος περί Θεμελιωδών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών ως και καταστρατήγηση βασικών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων όπως θεμελιούνται εις την κυρωθείσαν ως ημεδαπόν δίκαιον υπό του Ν. 39/62 Συνθήκην της Ρώμης.

(γ) Όθεν, εν όψει των ανωτέρω είναι επιβεβλημένη και/ή αιτιολογείται η μείωση και/ή ο μετριασμός της υπό του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου επιβληθείσης ποινής επί τη βάση των Γενικών καθιερωμένων Αρχών του Δικαίου, της Νομολογίας του Ανθρωπισμού (HUMANISMUS) και της Ορθής Απονομής της Δικαιοσύνης εις μίαν σύγχρονην Δημοκρατικήν Ευνομούμενην Πολιτείαν.

2. Το σεβαστόν Πρωτόδικον Δικαστήριον έσφαλλε κατά την επιβολήν της ποινής επί του θέματος της Αρχής της Εξατομίκευσης της ποινής, διότι δεν έδωσε τη δέουσα βαρύτητα εις το γεγονός ότι ο εφεσείων χαρακτηρίζεται ως βαρεία ψυχοπαθητική προσωπικότητα πράγμα το οποίον εδέχθη το Δικαστήριον. (βλ. σελίς 49 των Πρακτικών). Το γεγονός τούτο το οποίον έχει άμεση σχέση με τον καταλογισμό, αποτελούσε ικανό λόγο διά να διαχωρισθεί η ποινή του εφεσειόντος (Αρχή του DISPARITY) από την ποινήν του συνενόχου του, αφού από τον συνένοχό του εξέλιπεν ο σοβαρός αυτός ελαφρυντικός παράγοντας."

Καταχωρίθηκε από μέρους του εφεσειόντα αίτηση "όπως επιτραπεί σ' αυτόν να προσάξει στο Ανώτατο Δικαστήριο νέα μαρτυρία και/ή περαιτέρω αποδεικτικά μέσα διά να αποδειχθεί ότι αυτός κατά τη διάρκεια των ανακρίσεων και συγκεκριμένα κατά την κράτησή του η οποία εμεσολάβησε μεταξύ της συλλήψεώς του και της προσαγωγής του εις το Δικαστήριο υπέστη φρικτόν και βάνανυσον βασανισμό κατά παράβαση των Συνταγματικών του δικαιωμάτων και κατά παραβίαση του Συντάγματος, των Διεθνών Περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Συνθηκών."

Η αίτηση αυτή εστηρίχθη στα άρθρα 8 και 35 του Συ-

ντάγματος στο άρθρο 3 της Συνθήκης της Ρώμης Περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στο άρθρο 25(3) του Περί Δικαστηρίων Νόμου 1960 (Νόμος αρ. 14 του 1960).

Τα γεγονότα της αιτήσεως εκτίθενται σε Ένορκη Δήλωση του ως άνω Εφεσείοντα - Αιτητή και στην οποία επισυνάφθηκε κατάθεση που λήφθηκε στις Κεντρικές Φυλακές από το Δικηγόρο της Δημοκρατίας κ. Σάββα Μάτσα στις 28/1/1993 κατόπιν διαβεβαιώσεων που του δόθησαν ότι δεν είχε να φοβηθεί τίποτε.

Συνοπτικά αυτά αναφέρονται σε ισχυρισμούς ότι υποβλήθη σε φρικτά βασανιστήρια κατά την ανάκρισή του και συνεχίζει:

"5. Όπως με πληροφορεί ο δικηγόρος μου το γεγονός ότι υπέστην τα φρικτά βασανιστήρια τα οποία περιγράψω και για τα όσα έχω υποφέρει δικαιούμαι να ζητήσω από το Δικαστήριο να μου μειώσει την ποινή μου ουσιωδώς, διότι έχω υποστεί ήδη την φοβερότερη τιμωρία την οποίαν έχει υποστεί ανθρώπινον όν επί της γης και έχω κατεξυτελισθεί ως ανθρώπινη ύπαρξη.

6. Πιο συγκεκριμένα έχω υποστεί στα χέρια της αστυνομίας στις 30.7.1992 η ώρα 11 μ.μ. περίπου, των πιο κάτω απάνθρωπων βασανισμών και εξευτελισμών:

(α) Με έβαλαν να καθήσω σε μίαν καρέκλα δεμένον με χειροπέδες και ένας κουκουλοφόρος εμπήκεν εις το δωμάτιον και άρχισε να με κτυπά με δύναμη με κάτι σαν ρόπαλο στην πλάτη.

(β) Μετά άλλοι 4-6 άτομα που εισήλθαν στο δωμάτιο μου έβαλαν κουκούλλαν και με κτυπούσαν παντού στις πλάτες, στα πόδια, στο κεφάλι και στο στήθος μέχρι που έπεσα στο πάτωμα.

(γ) Ένοιωσα να με μεταφέρουν, να με ανεβάζουν και να με κατεβάζουν σκαλιά και μετά να με πετούν σ' ένα

δωμάτιο. Αμέσως άρχισαν πάλι να με κτυπούν σ' όλο μου το κορμί. Με κτυπούσαν με ρόπαλα και με κάτι που πρέπει να είχε μέσα στο στήθος και νόμισα ότι θα πεθάνω.

5

(δ) Με έβριζαν κι εμένα και την οικογένεια μου και με απειλούσαν. Με κτύπησαν στο μέτωπο με κάποιο σκληρό αντικείμενο και ακόμα έχω σημάδι. Αυτό κράτησε μισή - μία ώρα και έχασα τις αισθήσεις μου. Αφού συνήλθα συνέχισαν να με κτυπούν.

10

(ε) Μου τοποθέτησαν στο κεφάλι τενεκεδένιο κιβώτιο (μαστραπιά) και κτυπούσαν επάνω ενώ άλλοι συνέχιζαν να με κτυπούν σ' όλο μου το κορμί.

(στ) Μου έβγαλαν τα ρούχα και ενώ ήμουν στο πάτωμα μου τοποθετούσαν ρεύμα στα γεννητικά όργανα και σε άλλα μέρη του σώματος.

15

(ζ) Μου έδεσαν τα πόδια και με κρέμασαν ανάποδα από ψηλά, γυμνό μου έκαμναν ηλεκτροσιόκ και επροσπάθησαν να μου βάλουν κάτι από τον πρωκτό. Με έβριζαν και με απειλούσαν ενώ εγώ ούρλιαζα από τους πόνους και εφώναζα βοήθεια.

20

(η) Με απειλούσαν ότι θα με σκοτώσουν ότι δεν θα ξαναδώ κανένα αν δεν τα πω όλα. Με είχαν κρεμασμένο πάνω από μισή ώρα και με κτυπούσαν και μου έκαμναν ηλεκτροσιόκ συνέχεια. Δεν άντεξα αυτό το μαρτύριο και τους είπα ότι θα τους πω όλη την αλήθεια."

25

Από μέρος της Κατηγορούσας Αρχής καταχωρήθηκε ένσταση η οποία στηριζόταν στον Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμο, Κεφ. 155, όπως έχει τροποποιηθεί, άρθρο 146 και στον Περί Δικαστηρίων Νόμο του 1960, άρθρο 25.

30

1. Η βάση επί της οποίας γίνεται η παρούσα ένσταση εδράζεται στην πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία η παρουσίαση επιπρόσθετης νέας μαρτυρίας γίνεται αποδεκτή μόνο όταν το

θέμα γίνεται *ex improviso*. Στην προκειμένη περίπτωση η μαρτυρία που επιδιώκεται να προσκομιστεί προϋπήρχε της ημέρας ακροάσεως της υπόθεσης και είναι αντίθετη με τα εκτεθέντα γεγονότα όπως φαίνεται στα πρακτικά της υπόθεσης.

5

2. Ο εφεσείων και ο συγκατηγορούμενός του αντιπροσωπεύοντο από έμπειρους και άξιους δικηγόρους οι οποίοι όχι μόνο δεν ήγειραν ένσταση όταν τέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου οι θεληματικές τους καταθέσεις, αλλά έκριναν τη μαρτυρία ως άσχετη και δεν την θεώρησαν ως σημαντικό ελαφρυντικό στοιχείο για να τη θέσουν ενώπιον του Κακουργιοδικείου.

10

Ο ευπαίδευτος συνήγορος του εφεσείοντα ανέφερε ότι το θέμα της προσαγωγής επιπρόσθετης μαρτυρίας σε εφέσεις ρυθμίζεται από τη νομολογία. Λέχθηκε ότι για ένα διάδικο είναι εγχείρημα δύσκολο να επιχειρεί στο στάδιο τούτο να προσάξει μαρτυρία την οποία είχε μεν στη διάθεσή του, αλλά δεν την παρουσίασε στο πρωτόδικο Δικαστήριο. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε στην υπόθεση *Michael Antoni Petri v. The Police* (1968) 2 CLR, σελίδα 40, όπου στη σελίδα 66 ελέγχθη ότι στην περίπτωση εκείνη ο μάρτυρας του οποίου η μαρτυρία επετράπη να δοθεί ενώπιον του Εφετείου ήταν κάτοικος εξωτερικού και δεν ήταν διαθέσιμος στην Κύπρο κατά το χρόνο της ακροάσεως. Αναφέρθη δε το Δικαστήριο στις περιστάσεις κάτω από τις οποίες ένα Εφετείο εξετάζει μια αίτηση για να δεχθεί μαρτυρία σε περίπτωση εφέσεως και ασκεί την εξουσία του να κάμει τούτο κάτω από το άρθρο 25(3) του Νόμου 14/60. Και παραπέμπει στις υποθέσεις *Yiannakis Kyriacou Pourikkos v. Mehmed Fevzi* (No 2) (1962) CLR 283 και *Periclis Ioannou Koliass v. The Police* (1963) 1 CLR 52 και κατέληξε λέγοντας: "Δεν χρειάζεται να σπαταλήσουμε περισσότερο χρόνο προχωρώντας περαιτέρω μέσα στο θέμα. Είναι αρκετό να λεχθεί ότι οι αναγκαίες διαδικασίες έτυχαν της δέουσας συμμόρφωσης. Είμαστε ικανοποιημένοι ότι οι περιστάσεις της υπόθεσης πλήρως δικαιολογούν την αίτηση προς το συμφέρον της δικαιοσύνης".

15

20

25

30

35

5 Με βάση τα πιο πάνω ο ευπαιδευτος δικηγόρος του εφεσείοντα υποστηρίξε ότι το Δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει να παρουσιασθεί μαρτυρία κατά την έφεση, αν οι περιστάσεις της υπόθεσης το δικαιολογούν και αν αυτό θεωρηθεί ότι εξυπηρετεί το συμφέρον της δικαιοσύνης.

10 Σχετικές αυθεντίες ως προς τις αρχές που διέπουν τη ρύθμιση της ακρόασης νέας μαρτυρίας ή επανακροάσεως μαρτυρίας που ακούσθη από το πρωτόδικο Δικαστήριο από αυτό το Δικαστήριο είναι η υπόθεση *Stelios Michael Semathkiakos v. Police* (1961) CLR 64, που ακολουθήθηκε από σειρά αποφάσεων όπως *Kolias v. The Police* (1963) 1 CLR 52, *Chrysfafis v. The Police* (1968) 2 CLR 151, στην οποία επαναβεβαιώθηκε η αρχή ότι η νομοθετική διάταξη του άρθρου 25(3) του περί Δικαστηρίων Νόμου ουδέποτε σκοπεί να απαλλάξει τον ενάγοντα στη δίκη από το καθήκον να θέσει ενώπιον του Δικαστηρίου όλη τη διαθέσιμη σχετική μαρτυρία.

20 Ήταν η θέση του ότι ο σκοπός που ζητείται η παρουσίαση της μαρτυρίας αυτής είναι για να μειωθεί η ποινή. Παρόλο που σε κάποιο στάδιο αναφέρθηκε ότι θα ζητούσε την επανεκδίκαση της υπόθεσης ο ευπαιδευτος δικηγόρος του εφεσείοντα κατέστησε σαφές ότι ενώ θα μπορούσε να ισχυριστεί ο εφεσείων ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ότι η ομολογία του ήταν προϊόν βασανιστηρίων, εν τούτοις λέγει:

25 "Εγώ είμαι ένοχος. Μεταμελούμαι και παρά τις κακοποιήσεις σας λέγω δεν θέλω να με αθωώσετε. Να μου αφήσετε την καταδίκη μου. Αλλά θέλω να λάβετε υπόψη σας ότι σήμερα είμαι μη άνθρωπος. Είμαι κατακουτσορευμένος από την Αστυνομία."

30 Ενώ βρισκόμεθα στο σημείο αυτό, θα ηθέλαμε να υποδείξουμε ότι δεν μπορεί κατά την κρίση μας να υπάρξει εις ότι αφορά τα δικαιώματα που προστατεύονται κάτω από το Άρθρο 8 του Συντάγματος ή το αντίστοιχο άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που κυρώθηκε με τον Κυρωτικό Νόμο αρ. 39 του 1962

εγκατάλειψη των δικαιωμάτων αυτών, τα οποία προβλέπονται ότι "ούδεις υποβάλλεται εις βασανιστήρια ή εις απάνθρωπον ή ταπεινωτικήν τιμωρίαν ή μεταχείρισιν". Και το Δικαστήριο τούτο δεν θα μπορούσε να αγνοήσει την πλήρη νομική σημασία της στην όλη υπόθεση και να την θεωρήσει μόνο ως ελαφρυντικό στοιχείο στην επιμέτρηση της ποινής. 5

Πριν προχωρήσουμε θα πρέπει να γίνει αναφορά στο άρθρο 135 του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155 το οποίο προβλέπει ότι: 10

"135. Πρόσωπον όπερ ευρέθη ένοχον και κατεδικάσθη υπ' οιουδήποτε Δικαστηρίου βάσει ομολογίας ενοχής δικαιούται μόνον να αιτήση άδειαν προς άσκησιν εφέσεως ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου:

(α) κατά της ποινής εκτός εάν η ποινή είναι καθωρισμένη υπό του νόμου 15

(β) κατά της καταδίκης επί τω λόγω ότι τα πραγματικά γεγονότα τα ισχυριζόμενα εν τω κατηγορητηρίω ή τω κατηγορητηρίω τω καταχωρισθέντι εις Κακουργιοδικείον άτινα ούτος παρεδέχθη δεν αποκαλύπτουσι ποινικόν αδίκημα." 20

Η μαρτυρία με την οποία επιδιώκεται να αποδειχθούν οι πιο πάνω ισχυρισμοί, παρόλο που στοχεύει στο μετριασμό της ποινής, αποτελεί ουσιαστικά και λόγο ακυρώσεως της καταδίκης εναντίον της οποίας δεν υπάρχει έφεση. Και τούτο γιατί ο μόνος λόγος εφέσεως που επιτρέπεται με το άρθρο 135 σε περιπτώσεις που ένας βρίσκεται ένοχος και καταδικάζεται βάση της δικής του ομολογίας ενοχής είναι ότι τα πραγματικά γεγονότα τα ισχυριζόμενα στο κατηγορητήριο δεν αποκαλύπτουν ποινικά αδικήματα. 25 30

Αυτή όμως δεν είναι η παρούσα περίπτωση. Και το Δικαστήριο τούτο δεν μπορεί να ακούσει μαρτυρία η οποία

τείνει να ανατρέψει την παραδοχή του εφεσείοντα, εφόσον δεν θα μπορούσε να γίνει έφεση για λόγους άλλους από αυτούς που αναφέρονται στο πιο πάνω άρθρο. Οι ισχυρι-

5 σμοί του εφεσείοντα θα έπρεπε να είχαν προβληθεί κατά την ακρόαση της υπόθεσης, πράγμα που μπορούσε να κάμει χωρίς καμιά ανησυχία, ώστε να καταχωρηθεί απάντηση μη παραδοχής. Αντί τούτου επικαλέσθηκε, όπως έχουμε αναφέρει ενωρίτερα, ακριβώς το αντίθετο και στη-

10 ρίχθηκε πάνω στο αυθόρμητο και εθελούσιο της ομολογίας του και στη συνεργασία του με την Αστυνομία στοιχεία που αποτελούν κατά τη νομολογία μας ελαφρυντικά, για να επιτύχει μείωση της ποινής του από την ποινή φυλακίσεως μέχρι δεκατεσσάρων ετών που προβλέπεται για το αδίκημα της ληστείας για το οποίο παραδέχθηκε ενοχή.

15

Εν πάση δε περιπτώσει η ισχυριζόμενη μαρτυρία αυτή προϋπήρχε της καταδίκης του και ήτο κατά τον εφεσείοντα ενήμερος περί τούτου και ο δικηγόρος του. Δεν ήτο μαρτυρία άγνωστη εις αυτόν ή, η οποία δεν μπορούσε με

20 εύλογη έρευνα να είχε ανακαλυφθεί όπως είναι η αρχή κάτω από τη Νομολογία που δικαιολογεί την ακρόαση τέτοιας μαρτυρίας στην έφεση.

Ο εφεσείων ο οποίος επικαλείται την παραβίαση των

25 Συνταγματικά και Νομικά κατοχυρωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων του θα μπορούσε να εγείρει το θέμα αυτό ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής η οποία ορίστηκε με το περί Ερευνητικής Επιτροπής (Αστυνομία) Διάταγμα του 1993 - Κ.Δ.Π. αρ. 221 που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη

30 Εφημερίδα της Δημοκρατίας, αρ. 283 της 10 Σεπτεμβρίου 1993 - με εντολή να "προβεί αυτή αμέσως σε πλήρη έρευνα σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται από αστυνομικά όργανα κατά τη διάρκεια της σύλληψης, κράτησης και ανάκρισης υπόπτων, με ιδιαίτερη έμφαση σε παράπο-

35 να βασανισμού ή κακομεταχείρισης", που δόθηκε κάτω από τον περί Ερευνητικών Επιτροπών Νόμο, Κεφ. 44 και Νόμους 37 του 1982 και 84 του 1983. Περιπλέον, το θέμα αυτό θα μπορούσε να τύχει έρευνας και μελέτης για τους σκοπούς του Άρθρου 53 του Συντάγματος, ή και να λάβει

οποιαδήποτε άλλα διαδικαστικά μέτρα ήθελε ο ευπαιδευ-
τος δικηγόρος του κρίνει ότι προσφέρονται σε τέτοιες πε-
ριπτώσεις. Και αυτά αναφέρονται εκ περισσού μια και ο
ευπαιδευτος δικηγόρος του τόνισε στην αγόρευσή του ότι
γνωρίζει, και συμφωνούμε απόλυτα μ' αυτό, ως προς το τί
θα πράξει σε περίπτωση απόρριψης της παρούσας αίτησης
του.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η αίτηση απορρίπτε-
ται.

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Ο εφεσείων παραδέχθηκε ενώπιον
του Κακουργιοδικείου Λεμεσού τέσσερις σοβαρότατες
κατηγορίες για τις οποίες του επιβλήθηκε στις 25.9.1992 η
συνολική ποινή της οκταετούς φυλάκισης. Οι κατηγορίες
αφορούσαν ένοπλη ληστεία, κατοχή περιστρόφου, μετα-
φορά περιστρόφου και κατοχή εκρηκτικών υλών.

Τα περιστατικά της υπόθεσης, σπάνια για τη σοβαρό-
τητά τους στον τόπο μας, σε συντομία ήταν τα ακόλουθα:
Ο εφεσείων μαζί με το συγκατηγορούμενό του μπήκαν σε
ένα υποκατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας στη Λεμεσό και
υπό την απειλή όπλου υποχρέωσαν την υπεύθυνη του κα-
ταστήματος να παραδώσει σ' αυτούς από το χρηματοκιβώ-
τιο £28.000 περίπου, σε κυπριακά και ξένα χαρτονομίσμα-
τα. Οι δράστες είχαν καλύψει το πρόσωπό τους με
κουκούλες. Τα λυπηρά γεγονότα που ακολούθησαν στη
διάρκεια της ανίχνευσης του εγκλήματος είναι γνωστά. Η
Αστυνομία συνέλαβε αρχικά ως υπόπτους άλλα άτομα,
που στη συνέχεια διαπιστώθηκε πως δεν ήσαν αναμειγ-
μένα στα εγκλήματα. Τελικά, συνελήφθησαν ο εφεσείων
και ο συγκατηγορούμενός του που, όπως είπα πιο πριν,
παραδέχθηκαν τις σχετικές κατηγορίες που τους προσή-
φθησαν.

Ο δικηγόρος του εφεσείωντα στο Κακουργιοδικείο, στη
μάκρā και εμπεριστατωμένη αγόρευσή του για μετριασμό
της ποινής, ανέφερε μεταξύ άλλων, και τα εξής: (Παραθέ-
τω αυτούσια τα όσα είπε ο δικηγόρος του από το πρακτι-

κό του Δικαστηρίου. Η σημασία τους θα φανεί παρακάτω):

5 "Κατά την προηγούμενη δικάσιμο παραδέχθηκε ενώπιόν σας τα σοβαρά αδικήματα που αναφέρονται εις το κατηγορητήριο. Την ίδια παραδοχή είχε κάμει και στα αστυνομικά όργανα σχεδόν αμέσως άμα τη σύλληψή του και το τελευταίο έχει ιδιαίτερη βαρύτητα γιατί ο

10 χρόνος εις τον οποίο έχει γίνει η ομολογία είναι κάτι το οποίο λαμβάνεται υπόψη από το Δικαστήριο. Έγινε, όπως προανάφερα, σε σύντομο χρονικό διάστημα από τη σύλληψή του και σε στάδιο εις το οποίο η αστυνομία ελάχιστα στοιχεία είχε σχετικά με το αδίκημα το οποίο διερευνούσε. Η ομολογία δεν έγινε με υστεροβουλία

15 αναμένοντας να προσκομίσει σήμερα την επιείκεια του Δικαστηρίου σας. Έγινε κάτω από το βάρος της ενοχής του κατηγορουμένου, τον οποίο είχα δει και εγώ το πρωί της ημέρας της επομένης που είχε συλληφθεί στον αστυνομικό σταθμό, όχι μόνο είχε μετανοιώσει για το αδίκημα στο οποίο είχε προβεί αλλά ένοιωθε και ιδιαίτερο

20 βάρος και φορτισμό στη συνείδησή του για τα άτομα τα οποία είχε συναντήσει μέσα στα κελιά της αστυνομίας και τα οποία λόγω της δικής του ενέργειας και άλλων συνθηκών κατέληξαν να ταλαιπωρηθούν και προς εκείνους εξέφρασε μεταμέλεια και ζήτησε συγχώρεση όπως ζητά και σήμερα από το Δικαστήριό σας. Ο

25 χρόνος που έγινε λοιπόν η ομολογία στην αστυνομία ζητώ όπως ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο σας".

και παρακάτω,

30 "Πέρα από την κατάθεση έδειξε απόλυτο πνεύμα συνεργασίας με τα αστυνομικά όργανα και βοήθησε την αστυνομία εις την περαιτέρω διαλεύκανση του εγκλήματος με το να οδηγήσει τα όργανα του σώματος εις τους χώρους όπου απέκρυψε τα όργανα του εγκλήματος και τους καρπούς αυτού."

35 Το Κακουργιοδικείο έλαβε πολύ σοβαρά υπόψη τα πιο πάνω στοιχεία που επικαλέστηκε ο δικηγόρος του εφε-

σειόντα, όπως ρητά αναφέρεται στην πλήρως αιτιολογημένη και μακροσκελή απόφασή του, για το μετριασμό της ποινής του εφεσείοντα.

Η παρούσα έφεση ασκήθηκε από τον εφεσείοντα εναντίον της ποινής, με εισήγηση πως είναι υπερβολική. Στο εφετήριο, που καταχωρίστηκε στις 5.10.1992, αναφέρονται ως λόγοι και αιτιολογία της εφέσεως πως η ποινή είναι έκδηλα υπερβολική, λαμβάνοντας υπόψη τα περιστατικά της υπόθεσης και τις προσωπικές συνθήκες του εφεσείοντα, και πως το Δικαστήριο δεν έδωσε τη δέουσα βαρύτητα ή αγνόησε τους λόγους που αναφέρθηκαν για μετριασμό της ποινής, ενώ ταυτόχρονα απέδωσε αδικαιολόγητη βαρύτητα σε στοιχεία που θεωρήθηκαν ως επιβαρυντικά.

Στις 7.9.1993 καταχωρίστηκαν από τους δικηγόρους του εφεσείοντα δύο επιπρόσθετοι λόγοι εφέσεως. Ο δεύτερος αφορά εισήγηση πως το Δικαστήριο δεν έδωσε τη δέουσα βαρύτητα στη σοβαρά ψυχοπαθητική προσωπικότητα του εφεσείοντα και στον πρώτο, που είναι και το κυρίαρχο ζήτημα της εξεταζόμενης αίτησης, προβάλλεται ο ισχυρισμός του εφεσείοντα πως στο ανακριτικό στάδιο κακοποιήθηκε φρικτά από τους υπεύθυνους και εντεταλμένα αστυνομικά όργανα του Αστυνομικού Σταθμού Λεμεσού. Αυτή δε η κακοποίηση, όπως ισχυρίζεται ο εφεσείων, διά των δικηγόρων του, πρέπει να ληφθεί υπόψη στο μετριασμό της ποινής, υποβιβάζοντάς την στο ελάχιστο.

Για να προβληθεί αυτός ο ισχυρισμός που δεν προβλήθηκε ενώπιόν του Κακουργιοδικείου, καταχωρίστηκε στις 7.9.1993 από τους δικηγόρους του αίτηση για να επιτραπεί ενώπιόν μας η προσαγωγή νέας μαρτυρίας ή αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν αυτόν τον ισχυρισμό.

Η αίτηση αυτή, στην οποία ενίσταται ο δικηγόρος της Δημοκρατίας, είναι το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας. Συμφωνώ απόλυτα με την απόφαση του Προέδρου

του Δικαστηρίου, στην οποία γίνεται ευρεία αναφορά στη νομολογία που καθορίζει τα κριτήρια, βάσει των οποίων το Ανώτατο Δικαστήριο, ομολογουμένως σε σπάνιες, ίσως 5 δύο τρεις περιπτώσεις μέχρι σήμερα, έδωσε τέτοια άδεια. Επιθυμώ όμως να προσθέσω λίγα λόγια για να πω πως το αίτημα του εφεσεύοντα δεν αφορά στην προσαγωγή "νέας" μαρτυρίας, που θα έχει ως σκοπό να προσθέσει ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία ή γεγονότα στα ήδη εκτεθέντα ενώπιον του Κακουργιοδικείου, αλλά για να ανατραπούν 10 πλήρως αυτά που ο ίδιος ο εφεσεύων προσήξε ενώπιον του Κακουργιοδικείου. Σε διευκρινιστική παρέμβαση του Δικαστηρίου οι δικηγόροι του εφεσεύοντα έκαμαν καθαρό πως ο σκοπός της αίτησής τους είναι για να ισχυριστεί ο εφεσεύων πως όσα είπε ο δικηγόρος του ενώπιον του Κακουργιοδικείου εκ μέρους του, και που παραθέτω αυτούσια 15 πιο πάνω, είναι ψευδή. Θέλει δηλαδή ο εφεσεύων να αυτοαποκαλέσει τον εαυτό του ψεύτη, για να ισχυριστεί ενώπιόν μας πως ούτε παραδέχθηκε τα εγκλήματα μόλις συνελήφθη, μήτε συνεργάστηκε με την Αστυνομία για την εξιχνίασή τους, ούτε ζήτησε συγχώρεση από τα πρόσωπα 20 που συνελήφθησαν και ήσαν αμέτοχοι στα εγκλήματα, και ούτε ότι η παραδοχή του ήταν προϊόν φόρτισης της συνείδησής του και πως η εκφρασθείσα μεταμέλειά του δεν είχε αλλότριο κίνητρο. Επιθυμεί να του επιτραπεί να ισχυριστεί πως διέπραξε μεν τα εγκλήματα, αλλά η παραδοχή του ήταν προϊόν κακοποίησής του, και τίποτε άλλο.

25

Όμως αν η αίτησή του γινόταν αποδεκτή, για να μπορέσει να προβάλει τέτοιο ισχυρισμό, αυτό θα απέληγε στην άρνηση των σοβαρών ελαφρυντικών στοιχείων, που ο ίδιος πρόβαλε στο Κακουργιοδικείο, και που ελήφθησαν 30 υπόψη για τη μείωση της ποινής που του επιβλήθηκε. Τέτοια εξέλιξη θα άφηνε, κατά τη γνώμη μου, απογυμνωμένο τον εφεσεύοντα από πολύ σοβαρές ελαφρυντικές περιστάσεις που έλαβε υπόψη του το Κακουργιοδικείο για τη μείωση της ποινής που επέβαλε. Αναφορικά δε με τους 35 ισχυρισμούς του περί βασανισμών, οι ίδιοι οι δικηγόροι του ανέφεραν ενώπιόν μας, πολύ ορθά, πως γνωρίζουν τι να πράξουν για να διεκδικήσει ο εφεσεύων τα δικαιώματα

και θεραπείες που προβλέπει ο νόμος.

Τέλος, οι δικηγόροι του εφεσείοντα ανάλωσαν το μεγαλύτερο μέρος της αγόρευσής τους για να μας πείσουν πως, ως το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας, θα έπρεπε να μην προσκολληθούμε στην "τυπολατρεία" και να επιτρέψουμε στον εφεσείοντα να εκφράσει το παράπρονό του, τον ισχυρισμό του δηλαδή για βασανισμό. 5

Η απονομή της δικαιοσύνης από τα Δικαστήρια γίνεται μέσα στα πλαίσια της δικαιοδοσίας που τους παρέχουν το Σύνταγμα και οι Νόμοι της Πολιτείας. Η δικαιοδοσία μας προεκτείνεται μέχρι των συνόρων που καθορίζονται από το Σύνταγμα και τους Νόμους και πέρα από αυτά μετατρέπεται σε σεβασμό των ορίων δικαιοδοσίας των άλλων δύο φορέων εξουσίας στην Πολιτεία, της Νομοθετικής και Εκτελεστικής. Έχω τη γνώμη πως η επίδειξη υπέρμετρου ζήλου στη διαφύλαξη της δικαιοδοσίας των άλλων φορέων εξουσίας, παρά των ιδικών μας, βοηθά στην προσπάθεια εμπέδωσης της ευνομούμενης πολιτείας. 10 15

Αίτηση απορρίπτεται.